

Náz műsora:

Molnár Ferenc
Napi bérlet 13.- sz.
(S.)

4 órákor: A Mak-
armadik ifjúsági
leső helyárrakkal.
ton István. Soro-

órákor: Színház
ilyhoz „Marsall”
Ferenc-ciklus
bérlet 14. szám.

or: Finom kis la-
tújdomság. Csak
si kívül, rondos
szám: 151.)

A halál árnyó.
s nagyon olcsó
replők: Magda
ss, Angelo Fer-
Ezenkívül: Vi-
hé-journal.)

Szeretlek! (Ope-
dszor. Rendés
szám: 153.)

égi nyár. (Ope-
r. Bérletszűnet-
skal. Sorozat-

uj betanulás-
l. Napi bérlet
szám: 155.)

zozi-műsora:

akor: Gyere te
mericus-Hiradó.)

or: Nagyszabá-
10 lejes hely-
ékában. (Mo-
plők: Magda
ss, Angelo Fer-
Ezenkívül új

eményel:

retőmet. Igaz
aló, hogy el-
ajta az ember,
nevéssen, szó-
a színekben,
ében. Aki el-
vesződését,
elje a színház

négyszer fog
t szeretőmet s
nül nézze meg.

klus utolsó
az óriási siker
nap este lesz
az utolsó estén
ni a Molnár
színház gyűjtő-
legkedvesebb,
gü három da-
etkező címek
z, Marsall és
nár-est.

n kis lakás.
ér tapsai és
éjjel köszön-
egpajkosabb,
esebb termé-
mü új pársí
csak egyet-
szombaton
ás kezdete:

Gyere te
ó vigjátékát,
ntán utoljára

két nagy-
ek és Régi
vasárnap a
félnégykor a
erettet adják
endes hely-
dszer adják

letben

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77
Str. Baron L. Pop 10
SZERKESZTŐSÉG TELEFON:
Ejjeli telefon:
ELŐFIZETESI ÁR
Egész évre I. Díjzár
Félévre 320
Negyedévre 110
Egy hóra 110

IX évfolyam ♦ 249. szám
1928 November 17 szombat
* 5689 Kiszív 4 *

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Csakis megbízottunknál szereshető be

Január 1-én általános amnesztia lép életbe

A kormány megkezdte purifikációs munkáját. Négyezer rendőr és Lupas műszerrendelésének vizsgálata. Katonai igazságszolgáltatás előtt lezajlott és folyamatban lévő ügyekre fog vonatkozni az amnesztia

A kormány gazdasági bizottsága gyökeres vámtarifa revíziót készít elő

Bucursti-Bukarest, november 16. Az Uj Kelet tud.) A kormány, amelynek tegnapi minisztertanácsa az ostromállapot és a cenzurának az egész ország területén való felfüggesztését határozta el, széles alapokon nyugvó demokratikus programjának azzal akarja tan jelét adni, hogy amnesztiát készít elő. Az Uj Kelet munkatársa ma beszélgetést folytatott Pan Hatipa besszarábitai és ideiglenes közmenkügyi miniszterrel, akitől azt az információt nyerte, hogy

rendelet készül el. Az amnesztia kö-
lönösen a katonai bíróságok előtt le-
zajlott és még folyamatban lévő pe-
rekre fog vonatkozni
és kétség kívül az ország lakosságának
közmegelegedésével fog találkozni.
A kormány gazdasági bizottsága, a
melynek tagjai Mihaly Popovici, Madge-
aru, Alevra és Raducanu miniszterek,
ma ül össze első ülésre. Az ülésen
a vámtarifa komoly és gyökeres re-
viziójának kérdésével fognak foglat-
kozni.

Madgearu miniszter az Uj Kelet munka-
társának kijelentette hogy a gyökeres ván-
tarifa revízió módózatainak megvitatása
érdekében november 23-ra Bukarestbe
rendelték az összes váminspektorokat
is és egyben kérdőíveket szövegeznek
meg a különböző iparágak részére, ame-
lyeket az egyes iparágak érdekeltjei fog-
nak kitölteni és az így megszerzett adatok
fogják a revízió alapjául szolgálni.

volt szó. Románia azt kívánta, hogy
amennyiben elismeri a háboru előtt Né-
metországban kibocsajtott járadékköl-
köcsönök kötvényeit, amelyek értéke 550
millió aranylej körül van, még mindig
maradjon számára egy megfelelő egyen-
leg.
— A megállapodás értelmében Ro-
mánia 75.5 millió aranymárkát kap, ami
leiben több, mint 3 milliárdot tesz ki.
Ehhez még hozzá kell venni 100 millió
lejt, amely a Romániában lefoglalt és
nem likvidált német követelések és va-
gyonok inkasszálásából fog befolyni.
Ilyenformán tehát egy cca 400 millió
lejes, illetőleg 10 millió márkás egyen-
leg mutatkozik, vagyis Románia igényei
nagy részben kielégítést nyertek.
Arra a kérdésre, hogy Románia köve-
telései aranylejt, vagy papirlejtje szál-
tak-e, Oromolu a következőket vála-
szolta:
— Sem a hely, sem az idő nem alkal-
mas annak vitatására, hogy Románia
aranyban, papirban, vagy valamilyen
intermediáris értékben formulázta-e
meg követeléseit. Annyi tény, hogy a
román állam a Generala-bankjegyeket
papirban fizette ki. Ezt a papirpénzt má
visszavonhatja és így a Banca Nationala
követelése is csak papirértékre vonatko-
zik, amelyet természetesen csak papir-
ban kaphat vissza.
— Hogy rátérjek a Németországgal
szemben vállalt revalorizációs kötele-
zettségekre, — folytatta nyilatkozatát
a Banca Nationala volt kormányzója, —
Romániának körülbelül 550 millió arany
lejt kell kifizetnie abból a pénzből, ame-
lyet a német állam bocsajt rendelkezé-
sére követeléseinek ellenértéke gyanánt.
Népisebben szólva Németország azért
ad Romániának 75.5 millió aranymár-
kát, hogy abból kifizesse az 550 millió
aranylejt kitevő háboru előtti tartozá-
sait. Romániának így is marad mégtegy
7 millió márká fölöslege.

Kilencezer bukaresti rendőr közül négyezer liberális korifeusoknál teljesített személyi szolgálatot

A kormány tudvalevőleg minden vona-
lon beindította purifikációs munkáját.
Hogy ez a tisztogatási akció milyen visz-
szafordásokat fog nyilvánosságra hozni, azt
ezelőre még sejténi sem lehet. D. R.
Joniutescu belügyi államtitkár ma vizs-
gálatot tartott a bukaresti rendőrségen,
melynek során megállapította, hogy a
törzsrés 9000 rendőre közül csak 5000

teljesít rendes szolgálatot, míg 4000 kü-
lönböző liberális korifeusoknál teljesít
tisztszolgái és egyéb személyes szolgál-
latokat. A belügyi államtitkár a vizs-
gálat után magához kéréte Nicolaeu rend-
őrprefektust, akit felszólított, hogy sür-
gösen terjesszen jelentést eléje az ügyről.
Szenzációs fordulat történt a Lupas-
féle műszer és gyógyszer-panama ügyé-

ben is. Dan Sever, az új közegészség-
ügyi miniszter, a parlamenti vizsgálóbi-
zottság iratainak átvizsgálása után meg-
állapította, hogy az ominozus rendelést
Averescu tábornok egyenes utasítására
kötötték meg és hogy az averescanus-
kormány bűnössége minden újabb vizs-
gálat nélkül is kétségtelen.

Bratianu Vintila is von Matius bukaresti német követre hárítja a berlini egyezmény ödiümát

A berlini megállapodás különös körü-
lmények között történt aláírásának ügye
főlött még mindig nem tért napirendre
az ország politikai közvéleménye, sőt a
von Mutius-féle konfliktus kapcsán egyre
nagyobb hullámokat vet a liberális kor-
mánynak ez az utolsó manővere. Mint
ismeretes, eredetileg úgy tudta mindenki,
hogy a berlini román delegáció Bratianu
Vintila egyenes utasítására írta alá már
a Maniu-kormány idején az egyezményt,
holott arra nem volt jogszerű felhatal-
mazása. Ezt a vádat azonban maga Bra-
tianu Vintila tartotta szükségessnek a
mai „Viitorul”-ban megcáfolni. A volt
miniszterelnök és pénzügyminiszter be-
ismerte, hogy a kormányválság hetében
történtek ebben az irányban intervenciók
és tárgyalások, de azok nem töltek hanem
von Mutius bukaresti német követől
indultak ki, az ő szerepe csak az volt,
hogy minden intervenciót kereken visz-
szautasított.
Érdekes egyébként, hogy a berlini de-

legáció tagjai között is nézeteltérések
voltak abban a tekintetben, hogy aláír-
natják-e az egyezményt az új kormány
megkérdezése nélkül. Az egyik delegá-
tus, Eftimie Antonescu meg is tagadta a
konvenció aláírását, amelyet különös-
képpen Petrescu-Comnen és Aurelian de-

legátusok forszíroztak. A fővárosi sajtó
egyrésze ezzel kapcsolatban leszögezi,
hogy a delegáció tagjai a kikötött provi-
zióért német részről pedig azért sür-
gették az egyezmény aláírását, hogy az
új kormányt befejezett tények elé állít-
sák.

A berlini konvenció lényege

Arról, hogy a berlini egyezmény
mennyiben előnyös Romániára, vagy
mennyiben nem előnyös, legjobban bé-
szél Oromolu Victorinak, a delegáció
egyik tagjának még Berlinben tett nyi-
latkozata, amelyben a következőket mon-
dotta:
— Mint ismeretes, Románia három
követelést formulázott meg. Az első a
Banca Generala által a német megszállás
idején kibocsajtott bankjegyek ellenében

kivánt kártérítés volt. A második a bu-
karesti békeszerződésnek időelőtti alkalmá-
zásából keletkezett, végül pedig a
harmadik követelés, amely abban állott,
hogy a német Birodalmi Bank fizesse
meg a Banca Nationalának a Berlinben
letétbe helyezett aranykészlet ellenérté-
két. Az első követelésnél 1.5 milliárd
lejről, a másodiknál 700 millió lejről, a
harmadiknál pedig 450 millió lejről, ösz-
szesen tehát 2 milliárd 700 millió lejről

Köd, nedves pára megtámadja a
tüdőt. Betegséget, bajt elhárít a józú
SIROMALT
gyógyszörp. Minden gyógyszerár-
ban kapható. Egy üveg ára 100 lei.

Popa Adám Kolozsmegye új prefektusa elfoglalta hivatalát

(Cluj-Kolozsvár, november 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Dr. Popa Adám, Kolozsvár és Kolozsmegye új prefektusa tegnap délután tette le az esküt Bukarestben Vajda belügyminiszter kezébe. Az új prefektust több küldöttség várta a kolozsvári pályaudvaron, ahol meleg fogadtatásban részesítették megérkezésekor. Mikor az expressz berobogott a kolozsvári állomásra s a hálókocsi ajtajában megjelent a fiatal prefektus, hatalmas hurra kiáltással tört ki a tömegből. Különösen a chemaristák fogadták nagy gaudiummal a magas funkciójába került fiatal vezérüket. Az új prefektus nem is tudott eljutni az első osztályú váróteremig, ahol fogadtatását előkészítették. Már a Perronon közrefogták tisztelői, barátai és leendő tisztviselői, akik meleg óvációban részesítették. Elsőnek Ardean monostori polgár üdvözölte, majd a monostori ifjakból álló dalárda üdvözölő dalt intonált tiszteletére. Ezután Simu alispán biztositotta a vármegye tisztviselőkarának támogatásáról s kérte, hogy legyen teljes bizalommal a vármegye tisztviselőkarával szemben, amely őszinte örömmel van elfelejtve, hogy fiatal és munkára vágyó egyén került a megye élére. Tuffli polgármester-helyettes Kolozsvár város polgármesterek bizalmáról és szeretetéről biztositotta az új főispánt akiben mindenki az új érának méltó exponensét látja.

Az alig harmincéves főispán meghatódva hallgatta ezután végig dr. Pop Emil ügyvédnek, a Chemaristák lelkes vezérének hozzáintézt, szívből fakadó szavait:

— Prefektus ur! Szeretet Testvérem! — mondotta — Románia legalkotmányosabb kormánya helyezte e magas pozícióba. Es meg vagyunk győződve arról, hogy azt kormányhoz méltóan fogod betölteni. Nehéz munkát kell végezned. Meg kell valósítanod azokat a szent eszméket, amelyeket te már mint chemarista is a magadévá tettél. Küzdenünk kell minden erőből a korrupció ellen, amely megnyomorította országunkat. Hiszünk, hogy te erre a leghivatottabb vagy. Tudjuk, hogy szabadelvűséggel, progresszív eszméiddel biztositani fogod a teljes egyéni szabadságot és lelkiismereti szabadság megnyilatkozását. Bizunk benned hogy fiatalos hévvel fogsz dolgozni egy új érának a megteremtésén. Lehetetlené fogod tenni, hogy egyes bérencék elgáncsolják a nép akaratából az ország élére került kormány munkáját.

ját. Mi, chemaristák és a megye, valamint Kolozsvár becsületesen gondolkozó és dolgozó lakossága mellett leszünk. Ezután Tiplea ügyész, az ügyészség, Siminoescu pénzügyigazgató a pénzügyigazgatóság és Hosszu vezérigazgató a vasúti üzletvezetéség nevében üdvözölték az ifjú prefektust, aki meghatódott hangon válaszolt az üdvözlésekre.

— Őszintén meghat ez a nem várt, meleg fogadtatás és ebben a város valamennyi megye lakossága bizalmának jelét látom megnyilvánulni. Kormányunk tíz éven keresztül harcolt a becsületes eszmék megvalósításáért. Most végre ott tartunk, hogy megvalósíthatjuk azokat. Reám hárul a nehéz feladat, hogy a megyében és Kolozsváron képviseljem Maniu kormányát. Remélem, hogy a

kormány intencióit egy új érának megteremtése érdekében meg fogom tudni valósítani, ha ebben a közönség is támogatni fog. Igérem, hogy teljes erőmből a törvényesség fegyvereivel fogok küzdeni a civilizáció elveinek megvalósítása érdekében. Minden dolgozó embernek, nemzetiségre való tekintet nélkül, rendelkezésére állok. Minden erőmből küzdeni fogok a teljes rend és csend fenntartása érdekében. Nem akarom, hogy a rendezetlenség megismétlődjön.

A jelenlévők lelkes éljenzése közepette fejezte be az új prefektus beszédét, majd Simu alispán társaságában a vármegyeházára hajtatott, ahol a kisebbségi sajtó képviselőinek üdvözlését fogadta.

A kolozsvári hadbíróóság felmentett egy máramarosi zsidót, aki a jegyző kinevezése ellen agitált

(Cluj-Kolozsvár, november 16. Az Uj Kelet tud.) Erdélyes hatóságértései per játszódtat le tegnap a hadbíróóság előtt, melynek vádlottja Fried Lázár ruscovaj zsidóember volt. Friedet azzal vádolták a hadbíróóság ügyészség, hogy a falusi lakosság között Cămpian Josif jegyző ellen izgatott. A jegyző ugyanis Fried szerint evék óta a legkülönbözőbb visszaéléseket követte el addigi jegyzői posztján és a falu számára veszedelmek minősítette azt, ha Cămpian odakerül.

Fried vallomásaiban beismerte, hogy miután Cămpian veszedelmes hírű ember volt a környéken, betekkel azelőtt, hogy elfoglalta hivatalát, mozgósította az egész falut, hogy kinevezését megakadályozza. Egy alkalommal pedig a maga költségén delgációt mentesztett Pelsővő-sóra, hogy a járási székhelyen a főszolgabíró előtt is tiltakozzanak Cămpian kinevezése ellen. Az agitáció és a küldöttségjárás azonban eredménytelen maradt, mert Cămpian rövidesen mégis elfoglalta hivatalát.

Természetesen az új jegyző ekkor irto-

hadjáratot kezdett mindenki ellen, aki a kinevezése ellen irányított akcióban résztvett. Így elsősorban Fried volt az, aki a jegyző bosszujának központjában állott. Sorozatos eljárások után végül a kolozsvári hadbíróósághoz került az ügy, ahol hivatalos személy elleni agitáció címen indítottak ellene eljárást. A tárgyaláson egész sereg tanu vonult fel, akik részletesen rekonstruálták az agitáció és a Fried és Cămpian között kitört harc részleteit.

Stavrica királyi ügyész példás büntetést kért a vádlottra, míg dr. Dunca Jenő védőügyvéd lendületes beszédben mutatót rá arra, hogy Fried nem tett egyebet, mint érvényesítette állampolgársági jogát, mely megengedi neki, hogy bárkinék kinevezése ellen tiltakozzék, a kívül szemben bármilyen oknál fogva ellenszennvel viseltetik.

A vád- és védbeszéd megvitatása után a hadbíróóság három szavazattal keltő ellenében felmentette Fried Lázárt a vád és annak következményei alól.

Ez a tárgyalás azonban csak arra irányulhat, hogy Horvátország nemzetileg független legyen. Ezekből a beszédekből komoly jogoszláv politikai körökben arra következtetnek, hogy már csak napok kérdése, miszerint a tárgyalások meginduljanak.

A kisebbségi sajtó képviselői Hatiegan rendőrprefektusnál, Hatiegan Simon Kolozsvár új prefektusa ma délelőtt magához kérte a kisebbségi sajtó képviselőit, akik előtt munkaprogramjáról és hivatali terveiről nyilatkoztak. Az új prefektus ismételtel kijelentette, hogy a rend, becsületesség és a munka embere és biztositotta a kisebbségi közönséget, hogy működésében az emberriességnél más szempont nem fogja vezetni. Végül azt hangsúlyozta Hatiegan prefektus, hogy minden eszközzel fenn fogja tartani a rendet a városban és ehhez elvárja és kéri a sajtó támogatását.

A hajótörötték segítségére siető mentőhajó horzalmak katasztrófiája. Párisból jelentik: Londoni jelentés szerint a brightoni kikötő parti gőzös a La Manche csatornában ma eddig ismeretlen okokból elsüllyedt. Tizenhat főnyi legénysége ottveszett a hullámsirban. A gőzös a kikötő szikraiviróállomás avizója folytán futott ki a kikötőből, hogy egy Alice nevű lett hajónak segítségére lehessen, amely a ködben összeitkőzött a Smyrna nevű német gőzessel és segítséget kért. A mentőhajót felmérő földre az angol partoktól érte a szerencsétlenség. A lett hajó legénységét a német gőzös fedélzetére vette s biztonságba helyezte. Az angol hajó legénységéből eddig négynek a holttestét vetette fel a víz.

Hirdessen az Uj Keletben

Rádiójának a lelke a rádiócső. Ha akarja, hogy vétele kifogástalan legyen, úgy kérje minden szaküzletben a legújabb

Tungsram-Bariumcsöveket

Csehszlovákia és Franciaország kezdeményezésére megindulnak a tárgyalások Belgrád és Zàgráb között

Belgrád, november 16. A jugoszláviai belpolitikai életben az utóbbi napok olyan eseményeket hoztak, amelyek az ország jövőjére nézve messzemenő politikai kihajással vannak korosec Antal dr. miniszterelnök a radikális párt szombati ülésén kifejtette azt az álláspontot, hogy a jelenlegi helyzet tarthatatlan és hogy a jugoszláv állam érdekében minden lehető el kell követni az egész nemzet együttműködésének biztositására. A miniszterelnök nyilatkozata úgy látszik bevezetője volt egy nagyarányú politikai akciónak, mert a tegnapi vasárnap folyamán úgy Belgrádban, mint Jugoszlávia többi nagy városában tüntető gyűlések voltak a horvátokkal való kibékülés jegyében. Belgrádban a kormányban lévő demokraták nagygyűlésen a szónokok konstatálták hogy Krosec miniszterelnök nyilatkozata alkalmas arra hogy a paraszt demokrata koalícióval meginduljanak a tárgyalások Jugoszlávia alkotmányának revíziója és a jugoszláv közigazgatás decentralizálása céljából. Ugyan-

csak Belgrádban felszólt Pribicevics Svažozár és Macek dr., a paraszt demokrata koalíció két vezére, akik kijelentették, hogy amennyiben a kormány teljesíti a paraszt demokrata koalíciónak augusztus elsején kifejtett követeléseit, hajlandók felvenni a kiegyezési tárgyalások fonakát. Egy Spalatóban tartott népgyűlésen Predavac dr. a horvátok vezére kijelentette, hogy Jugoszlávia két legjobb barátja, Csehszlovákia és Franciaország Belgrádnak azt a tanácsot adták, hogy a horvátokkal egyezzenek meg.

Mottó:
Zongora vétel bizalom dolga

Legnagyobb garancia erre az 58 év óta fennálló

Triska I. cég

cég kitaláló hírneve, mint egyetlen és legnagyobb szaküzlet Erdélyben. — Förster világmárka vezérképviselete.

Zongorák

kaphatók hosszabb részletfizetési feltétellel mellett is. — Cluj, Strada Saguna 14. — Telefonszám 4-19.

Szombat, 15
Hiva
Antiszevári bo
Du
(Cluj-Kolozsvár, november 16. Az Uj Kelet tud.) Az hogy a lecsúsz elsősorban Du niszterek, hogy nehezségek, antiszevári elő. F erősi a Patri jelentése, amely tiszt az alábbi hoz, akj Mit környezetéhez
„On, Medrea Ghetie dr.-t az zik Ducához”.
E levélhez a hozzá: „Minden van, amely em voltát igazolja. rei a kolozsvár kezéje, Novean volt önköke és
Milyen kapcs Ducával, a
amelynek köve miniszter száz tónló meg a b
Ami minket lepeve, hogy a az antiszevári mozgolódása ké nagyon jól, me az új kormány a I. gkétésbees lenebb eszközök antiszevári jel got játszák ki tesen
akad néhány diák, akik éve akik készség politikai kör lető anyagi el talanságot sz
A jelszó adva fakultásán mos ávesek boncolás hulla' ügygel kelteni. Napok len agitáció az
minthogy ped van arra szán sokat kimélet el, ennek tud vezérek, val rendéznék az
Az egyetem fa autonómia révén tanak a rendbo nem hatolhatna használva nyug elenyésző kiseb gatókat.
Megállapíthat mi ifjuság jörés kedökkel szem hogy a PROFE jobb belátásra zett agitátorok ban minden jó történt meg, h anatómiai intéze táltak két zsidó
A két zsidó tyosón körübe talmazták ök eddig még a sokban sem

Világválság kormányválságok alakjában

Külpolitikai figyelő

Az a kettőzött figyelem, mellyel egy a román, mint a kisebbségi belföldi sajtó természetesen kísérte a nagyjelentőségű belpolitikai eseményeket, — pár hétre elterelte a figyelmet a külpolitikai eseményekről. Pedig e pár hét alatt nemesak Romániában, hanem a nyugati országokban is sorsdöntő változások történtek. Különösképen áll ez Franciaországban, ahol Poincaré új kormányalakítása s a radikális szocialisták ellenzébevonulása lényegesen megváltoztatta azt a stabilnak látszó helyzetet, melyet a nemrég lezajlott választások terem-

tettek. A legutóbbi választások ugyanis — a frankstabilizáció jegyében, — a jobb- és baloldali pártok fegyverbékéjét teremtették meg s a radikális szocialisták és Poincaré nacionalista környezetének együttműködését kényszerítették ki. A harmónia azonban csak látszólagos volt, nem is lehetett más, mert hiszen a radikális-szocialisták, élükön Herriotval, bár polgári pártot képviselnek, mégis a polgári gondolat legszélsőbb balján állanak és csak taktikailag különböznek el a nyílt internacionalizmus és elszánt pacifizmust hirdető szocialistáktól. Ennek ellenére azonban Herrioték szívesen működtek volna együtt továbbra is Poincaréval, ha a nacionalisták, eredendő természetűknél fogva nem provokálták volna ki a baloldaliak disszidálását.

Ennek a disszidálásnak közvetlen oka az a botrány volt, melyet a zöld royalista ifjak Combes szobrának leleplezése alkalmával rendeztek, még inkább az a szinte merényletszámba menő merészség, amellyel Poincaré jobboldali munkatársai a kiűzött kongregációkat és szerzetesrendeket állami pénzzel akarták visszacsempészni a köztársasági Franciaországba, valamint az az ellenállás, melyet ugyancsak Poincaréék a Rajna-vidék kiűzésével és a katonai szolgálati idő leszállításával szemben tanúsítottak. Ez már több volt, mint amennyit Herrioték elviselhettek volna, különösképen az angersi radikális-szocialista kongresszus után, mely határozatokban követelte fenti követelések teljesítését s amelyeknek teljesítése Poincaré teljes impossibilitását eredményezték volna saját pártjában.

Bizonyos, hogy az erőviszonyok ténylegessége Poincaré ellen feszül Franciaországban s hogy mégis újra megbízást kapott kormányalakításra, — ennek oka abban a bizalomban keresendő, melyet a francia politika e balkáni izü korifeusa a frankstabilizációval biztosított magának.

Az új Poincaré-kormány megalakulása — átmenetileg — ismét a jobboldali orientációt tette urrá Franciaországban, de emellett biztosította és frontálisan egységesé szilárdította az ddig széthúzó baloldali párokat, a radikális-szocialistákat közelebb hozta a Leon Blum vezérlete alatt álló szociáldemokratákhoz s olyan parlamenti ellenzék összekovácsolódását tette lehetővé, mely nagyon is keserűvé teheti az eddig zavartalanul működő Poincaré-kabinetet és a „Bloc national” tevékenységét.

Fontos ennek a baloldali ellenzéki egységnek összekovácsolódása a jövő választások szempontjából is, amelyen már valószínű, hogy a „nemzeti egység” és a frankstabilizáció tetszetős, de alapjában véve megtévesztésre irányuló jel-szavával nem lesz lehetséges a baloldali pártokat a legsemzémertlenebb reakció szolgálatába állítani.

A világ gazdasági, politikai és szellemi válságának legfőbb és legkézenfekvőbb bizonyítéka az az epidémiászerűen fellépő kormányválság-sorozat, mely hol itt, hol ott, de szinte naponta és törvényszerű változással fellépve nyugtalanítja

a kedélyeket.

Tegnapelőtt Romániában, tegnap Franciaországban, ma pedig Németországban aktuális a kormányválság s mindeme válságok mögött nem holmi intím természetű affairek, hanem vérre és idegekre menő, nagy vilgnézeti harcok húzódnak meg. És a legsodálatosabb ezekben a válságokban az, hogy országokként és kormányokként más-más szempontból bírálják el őket. Van úgy, hogy a reakció, pl. a francia reakció örül annak, hogy a német szocialisták nem akarnak új cirkálókat építtetni, viszont a német nacionalisták annak örülnének, ha Párisban Leon Blumék kormányoznának, mert ez a Rajna-vidék kiűrését jelentené.

Ilyen ellentmondásokkal van tele ma

az egész világ s főleg a külpolitikai atmoszféra. De az egyes országok belföldi politikai viszonyai sem mutatnak külön képet. Nem mutatnak külön képet például a Németországban lévő és uralkodó viszonyok, amelyek most alighanem komoly kormányválságot provokálnak. És ezt a kormányválságot nem a pártviszonyokban beállott változás, hanem magának a német szociáldemokratáknak állásfoglalása idézi fel. A válság tárgyi oka pedig: egy páncélos cirkáló, melyet a német polgári pártok föltétlenül meg akarnak építeni s amelynek megépítését a szocialisták sem ellenéznék nagyon, ha nem kellene tartaniok a kommunisták offenzívájától.

Valóban megdöbbentő az az ellentmondás és széthúzás, mely e kérdésben egymásra uszítja a német pártokat s amelyek e kormányválság felidézésével szinte diabólikus nemtörődomséggel hajítják a vizet a Poincaré-fele nacionalizmus malmára. Mert ha a német pol-

gári pártok ki fognak tartani a cirkáló-építés mellett, úgy ez csak a francia szocialista szájitépés hangját fogja erősíteni s ezzel egyidejűleg a Rajna-területek kiűrésének elodázását s a francia fegyverkezés újabb megnövekedését.

Azonban, ha a relativ többségben lévő német szocialisták mégis ellenéznék kényszerüléne, — a jövőt illetően — ez is a haladottabb szellemi kibontakozás utját egyengetné, mert a német szocialistáknak nem kellene militarizmus vádját vállalni s ellenézőken még jobban és még felboríthatatlanabban találna meg a kapcsolatot a szintén erőteljes ellenézőkbe kényszerült francia szocialistákkal.

Mіндеzen megállapításokon túl kétségenkívül bizonyos, hogy az egyre gyakoribb kormányválságok egy világválság lecsapódásai és megszűnésük, egy világstabilitás létrejötte csak a viszonyok gyökeres megváltozásától várható, ille-tőleg remélhető.

A „Westris” férfiutasai a süllyedés idején bestiák módjára taposták le a nőket és a gyermekeket

Az utasok egy részét cápák falták fel a nyílt tengeren. Részeg volt a hajó-személyzet egyrésze

Newyork, november 16. Ma megérkezett Newyork kikötőjébe a Myriam francia tankhajó, fedélzetén a Westris hatvan négy menekültjével. Az Ahaw parti szolgálatot teljesítő őrhajó tizenegy holttestet szedett össze a katasztrófa színhelyén. Ezeket a holttesteket agnoszkálják.

Egész csomó hullát az őrhajó nem halászott ki a tengerből, mert ezeket a holttesteket a cápák a felismerhetetlenségig összemarcangolták.

A vizsgálat különben megindult, hogy ki mennyiben bűnös a Westris tragédiájában? Az ügyészség megkezdte a kihallgatásokat. Egyik Fred Huppe nevű utas, aki a feleségét és a kisgyermekét vesztette el a katasztrófa következtében, elmondja, hogy

a hajón nem valami szigorú volt a fegyelem. A stewardok részegek voltak már az indulás pillanatában. Egy német utas közölte az utasokkal, hogy a mentőcsónakokban sem élelmiszer sem ivóvíz nem volt.

Hetven-nyolcvan ember uszkált még a hajó körül, amikor a matrózok a csónakokkal tovább eveztek. Majdnem valamennyi utas kifejezett tömeggyilkosságnak mondja a katasztrófát, amelyet könnyen el lehetett volna hártani.

A megmenekült hajótöröttek borzalmas epizódokat beszélnek el a katasztrófáról. A hajó vasárnap hajnalban szörnyű viharba került. Leket kapott és dél felé annyira megtelt vízzel, hogy az

egész hajótest éles szögben oldalra fordult. A gép már vasárnap este megállt, aminek következtében a gőzös a hullámok tehetetlen játéka lett. A szakácsok nem tudtak főzni. Az összes utasok éheztek. Carray kapitány szombat estétől kezdve láthatatlan volt. Az utasok csak hétfőn délelőtt pillantották meg a kapitányt a parancsnoki hidon, amikor elrendelte, hogy a mentőcsónakokat bocsássák le.

Az első mentőcsónakba huszonhat asszony és négy gyermek szállt bele. De a hatalmas vastartó rázuhant a dereglyére, amelyet pozdorjává tört.

A benne ülő huszonhat asszony és négy gyermek, majdnem mind meghalt. Amikor a második csónakot bocsátották le husz asszonnal és szintén négy gyermekkel, a csigakötelek elszakadtak, a dereglye utasai a tengerbe zuhantak és vagy elmerültek, vagy a cápák martalékává lettek amelyek falkaszámra gyűltek össze a szerencsétlenség színhelyén. Erre a látványra a fedélzetet leirhatatlan

pánik tört ki. Mindenki a csónakokhoz rohant. Két órán keresztül bestiális kezelt harc volt. A férfiak lekaposták és ökölrel verték a nőket, hogy ők juthassanak először a csónakokhoz. Aki tehetett menekült. Amikor a csónakok elindultak, még hatvan ember maradt a Westris fedélzetén.

Ezek mentőövet kötöttek a derekukra és úgy ugrottak a vízbe. Szerencsére a tenger vize azon a helyen a Golf-áramlat következtében elég meleg ugyhogy az emberek nem gémberedtek meg.

Es akik a felszínen tudták magukat tartani és olyan szerencsések voltak, hogy elkerülték a cápák támadásait, megmenekültek. A Westris megmenekült főgépésze elmondja, hogy a süllyedő hajón egyedül Caray kapitány maradt.

A főgépész látta, hogy a kapitány, akinek mentőöv sem volt a derekán néhány kétségbeesett tempót tett a vízben majd eltűnt abban az örvényben, amely a hajósüllyedéskor támadt.

Egy részeg rendőrtisztviselő autójával halálragázott egy ismeretlen uriaszonyt

(Arad, november 16. Az Uj Kelet tud.) Megrendítő autószerencsétlenség történt ma délután Aradon, ahol a város legforgalmasabb helyén, a 962. számú taxi-autó halálra gázolt egy ismeretlen uriaszonyt. A szerencsétlenség a Városi Kávéház előtt történt, ahol az autó a meg nem engedett sebességgel száguldott végig az utcán és egy kitérés közben a járdára szaladt fel. A járdát szélén sétáló asszonyon keresztül szaladt az autómobil. A véragyasztó sikoltásokra az egész utca közönsége hatalmas tömegben verődött össze a szerencsétlenség színhelyén.

Az azonnal megindult vizsgálát az autószerencsétlenség körülményeiről érdekes részleteket derített ki. Az autós ugyanis az aradi rendőrprefektúra Terpu nevű komiszárja vezette, aki teljesen részegen foglalta el a sofőr helyét. Fel-sőbb helyéről azonnal megtették az intézkedéseket a súlyos szerencsétlenséget okozó rendőrtisztviselő ellen. A szerencsétlenül járt asszonyt, akinek személyazonosságát még nem sikerült megállapítani, azonnal a kórházba szállították, aki élet és halál között lebeg.

Érettségire
középiskolai, polgári és magánvizsgákra előkészít
BALBÓCZY magántanfolyam
Budapest, VIII. Mária Terézia-ter 3. sz. n.

butor
vásárlás bizalom dolga
Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az utat
Marosvásárhelyre
(Tg. Mures) és tekintse meg
Székely és Réti
Erdélyrészi Butorgyár Rt., hatalmas raktárait.
Bösendorfer, Stingl, Wirth, Hoffmann
zongora és pianó
gyárak képviselője.
Hiteles egyéneknek kedvező fizetési feltételek

Postai küldeményeknél 20% engedmény!

Vegyileg fest, tisztít **CZINK, Cluj.**

Postai küldeményeknél 20% engedmény

Szombat, 1928. november 17.
Jövő H
Ti
Premiér
Olvassa el!
keletem
HI
kötött
Meleg téli férfi
Férfi és női me
Angol női pulo
Női divat kató
Gyermek pulov
Gyermek téli t
Női sport téli b
Női tiszta gyar
Női tartós cérn
Reform nadrág
Női elegáns gy
Nyaksalag, kes
egyéb itt fel
Szolid kiszolgál

— Az Újs Szombaton es ban A. Dobran Gogunak, a Ró együttes konc legnagyobb részben a modern dal- Kiséretüket Ró ja elátni. A k talán nincs. M táncművésznő mester mondait Vasárnap délu estély lesz a kl

— A magya zási kölcsöne ben. Budapest-ben szerint a n comberi ülésze államvasutak l házasi kölcsöne kormányt Bud ter fogja ebben képviselni.

Imperial
fényk
cikk
Révész E

— Enyhe idő jelentik: A met rásprognózis a ható sok helyiül kel.

— A magyar Budapestre jel vizió ügyében k parlamenti bizo Béla dr. elnök amelyen Örfiv a beszéddő kor bezárására vona szokat.

— Elkobozták ról jelentik: Az tésére a vizsgá Népszava mai s elkobozását. A l vának mai „19 vezércikke miat lyet az ügyésze nye ellen elköv kriminált.

— Két zsidó t Interimaris bizo jelentik: Ma érk a liberálisok ált ris bizottság fel let, mely, mint elsőnek jelezte. Egy Gergely v Az interimaris zsidó és pedig dr vradí keresked Spotzer Benjami tagjai vajamenny párt tagjai közü

Jövő héten a legmulatságosabb, legszínesebb revü-operette-ujdonság a Magyar Színházban:

Tisztelem a régi szeretőmet!

Premiére: Kedden. Második előadás: Szerdán. Harmadik előadás: Csütörtökön. Negyedik előadás: Pénteken

Olvassa el! a szerkesztés kellemes meglepetést nyújt a

HELIOS

kötöttárúháza. Főter 7.

Olcsó árjegyzéke:

Meleg téli férfi puloverek	340 Lejtől.
Férfi és női mellények	300 Lejtől.
Angol női puloverek már	450 Lejtől.
Női divat kötött kabátok	660 Lejtől.
Gyermek puloverek már	180 Lejtől.
Gyermek téli harisnya	23 Lejtől.
Női sport téli harisnya	55 Lejtől.
Női tiszta gyarju harisnya	135 Lejtől.
Női tartós cernanharisnya	79 Lejtől.
Reform nadrág legjobb minőség	85 Lejtől.
Női elegáns gyarju costum	840 Lejtől.

Nyaksálkák, kesztyűk, férfi zoknik és más egyéb itt fel nem sorolt cikk igen olcsó áron lesz árusítva.

Szolid kiszolgálást! Olcsó szabott árak!

A mai minisztertanács meghozta az első decentralizációs rendeletet

A pénzügyminiszter felszólította a szakminisztereket, hogy december 1-ig készüjjenek el a költségvetésükkel

(Bucuresti-Bukarest, november 16. Az Uj Kelet tud.) A kormány tagjai ma este 6 órakor minisztertanácsra ültek össze, mely este 10 óráig tartott. A kiadott kommuniké szerint Mihai Popovici expozé tartott a kincstár helyzetéről és az új költségvetés előkészítő munkálatairól. Kérte a minisztereket, hogy legkésőbb december 1-ig készüjjenek el tárcájuk költségvetésével.

Ezután Mihai Popovici és Madgearu megbízást kaptak arra, hogy különböző

anyagi és személyi kiadások csökkentésére szóló javaslatokat készítsenek elő.

A minisztertanács ezután elhatározta, hogy a mezőgazdasági kamarák mellett működő kormánybiztosi állásokat lépteti. Végül a minisztériumok ügymenetének tehermentesítésének érdekében elhatározták, hogy az összes minisztériumok alultas szerveiket megkeresik, hogy a házkörükhöz vágó kérdéseket csak ottadják meg és a minisztériumok csak a döntések törvényességét fogják felülbírálni.

Ez az intézkedés örvendetes első lépése az egészséges decentralizációs törekvésnek, amely kétségkívül meg fogja hozni az időt, amikor nem kell minden bagatell ügynek Bukarestet megjárnia és a városok és megyék életében új fejlődési perspektívákat nyújt.

Az ostromállapotról a mai minisztertanács sem adott ki kommuniké, valószínűleg a holnapi minisztertanács után fogják nyilvánosságra hozni a tegnapi ismerlelt határozatot.

Poincaré kormányprogramját a jobboldali pártok óvációval vették tudomásul

A radikálisok és szocialisták a kormányprogram ellen szavaztak

Páris, nov. 16. A kamara tegnapi ülésén zsúfolt ház várta a kormánynyilatkozat elhangzását. Felvonult teljes létszámmal a diplomáciai kar és az újságírói páholyokban is rendkívül élénk szűg volt. Számos külföldi nagy lap erre az alkalomra párisi tudósítóin kívül kívül munkatársakat küldött ki. A kormány tagjait megjelenésükkor az ülésterem jobboldali és közepén elhelyezkedett képviselői óriási óvációval fogadták, a baloldal viszont tüntető közönyt tanusított.

Poincaré miniszterelnököt az emelvényen megjelentekor és a nyilatkozat felolvasásának befejezése után újabb óvációkban részesítették. A kamara 330 szavazattal 129 ellenében helyesléssel tudomásul vette a kormánynyilatkozat-

ot. A kormánytámogatókkal együtt szavazott a radikálisok nyolc képviselője is, akik az ülés végén közölték pártjukból való kilépésüket.

A szenátusban Bartheu igazságügy-miniszter olvasta fel a kormányprogramot s mivel a többség a szenátusban jobboldaliakból áll, itt egy pillanatra sem volt kétséges a bemutatkozó kormány kedvező fogadtatása.

Páris, nov. 16. A Havas távirati iroda közlése szerint a radikálisokat és a szocialdemokratákat kivéve az egész ka-

mara és szenátus élénk tetszésnyilvánítások között fogadta a Poincaré által felolvasott kormányprogramot.

A Wolff távirati iroda közlése szerint Auriel szocialdemokrata a kormánynyilatkozat elhangzása után felszólt s kijelentette, hogy az előterjesztett program nem kielégítő, mert utalás sincs benne semmiféle szociális irányu kormánytevékenységre. A kormány, akárcsak az előző, megkísérli, hogy a demokráta pártok között egyenlenségből éljen meg.

Ma veszi kezdetét Erdélyi Béla bűnperének tárgyalása

Budapest, nov. 16. Erdélyi Béla hitvesgyilkossági bűnperében a Schachtanács holnap reggelre tűzte ki a főtárgyalás kezdetét. A szenzációsnak ígérkező bűnper iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg. Számos külföldi újságíró érkezett a tárgyalás végighallgatására. Összesen 126 tanu kihallgatását rendelik el, akik közül 17 ausztriai illetőségű. Az ügyvédség 56 oldalas vádiratot terjesztett be a bűnperben. A tárgyalás előreláthatólag két hónapig

fog tartani. A rendőrség a nagy érdeklődésre való tekintettel különös rendszabályokat léptetett életbe és a büntetőtörvénysszék második emeletének folyosóit holnap reggeltől kezdve megfelelő számú rendőri karhatalom szállja meg, hogy a tumultus jeleneteket el lehessen kerülni. A rendőrség közgei csak azokat engedik a második emeleti folyosóra, akik az illető napra szóló látogatási jegyüket fel tudják mutatni

Fantasztikus vádakat terjeszt az aradi ort. hitközségről egyik elbocsátott tisztviselője

(Arad, november 16. Az Kelet tud.) Az aradi ortodox hitközség tagjai között állandó pertraktálás tárgyát képezik a hitközség egyik elbocsátott alkalmazottjának, Schachter Aerschnek a hitközség vezetősége ellen emelt vádjai, amelyeket Schachter széles körökben terjeszt várososszerte. A volt pénzbeszedő rendkívül súlyos vádakat emel a hitközség vezetősége ellen, többek között azt, hogy a kóser megszárszékben tréfli húst árultak és évek óta így élték vissza a hitközség tagjaival. Schachter állításai szerint erről a rabbi is tudott, de bizonyos anyagi ellen-

szolgáltatások fejében hallgatott a dologról.

A fantasztikusoknak látszó vádak a hitközség tagjai között élénk feltűnést keltettek, ugyanarra, hogy a hitközség vezetősége komolyan foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy a nagy nyilvánosság elé lépjen Schachterrel szemben és nyilatkozzon a dologról. A nagy többség — és velük együtt mi is — azon a véleményen van, hogy méltóságon állni, egy a hitközséghez, mint a rabbihoz még csak válaszolni is az ilyen ostrombáságra.

Az Újságíróklub hangversenye.

Szombaton este lesz az Újságíróklubban A. Dobranskaia úrnőnek és Anton Gogunak, a Román Opera művészeinek együttes koncertje. Műsoruk a lehető legnagyobb mértékben van összeválogatva a modern dal- és ária-kompozíciókból. Kíséretüket Rónai Antal karmester fogja elvégezni. A koncerten belépődíj egyáltalán nincs. Műsor után László Anna táncművésznő és Horváth Géza balletmester mondaine táncokat mutatnak be. Vasárnap délután 4 órakor pedig teaestély lesz a klubtagok számára.

A magyar államvasutak beruházási kölcsöne a népszövevényi tanácsban. Budapestről jelentik: Genji jelentés szerint a népszövevényi tanács decemberi ülésén tárgyalni fogják az államvasutak 100 millió pengős beruházási kölcsönének ügyét. A magyar kormány Bud János gazdasági miniszter fogja ebben az ügyben a tanács előtt képviselni.

Imperial, Agfa, Mimosa fényképezési cikkek és gépek

Révész Ernő, T. Mures

Enyhe idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint enyhe idő várható sok helyütt, főleg nyugaton esőkkel.

A magyar házszabályrevízió ügye Budapestről jelentik: A házszabályrevízió ügyében kiküldött harmincharmas parlamenti bizottság ma délután Kenez Béla dr. elnökelete alatt ülést tartott, amelyen Örfy Imre előadó ismertette a beszéddel korlátozására és a vita befejezésére vonatkozó 48. és 49. szakaszokat.

Elkobozták a Népszövevényt. Budapestről jelentik: Az ügyvédség előterjesztésére a vizsgálóbíró ma elrendelte a Népszövevény mai számának lefoglalását és elkobozását. A lap-elkobozás a Népszövevénynek máj. 1918 november 16. című vezércikke miatt következett be, amelyet az ügyvédség a királyság intézménye ellen elkövetett lázítás miatt inkriminált.

Két zsidó tagja van a nagyváradi intermáris bizottságnak. Nagyváradról jelentik: Ma érkezett meg Nagyváradra a liberálisok által kirevezett intermáris bizottság feloszlásáról szóló rendelet, mely, mint ahogy azt az Uj Kelet elsők jelezte, a bizottság elnökeül dr. Egy Gergely volt primárt nevezte ki. Az intermáris bizottságnak két tagja zsidó és pedig dr. Fried János, a nagyváradi kereskedelmi csarnok titkára és Spotzer Benjámin a nemzeti parasztpárt tagjai közül rekrutálódnak.

Egy komoly szó a szemüveget viselő közönséghez

Mindazok, akik születéstől fogva, avagy későbbi külső behatás folytán kénytelenek szemüveget viselni, kénytelenek kell fordítsanak arra, hogy — akár saját maguk vásárolták, akár orvos által előírt szemüvegük — pontosan fejjükre és arcukhoz találó keretet kapjanak.

Amilyen lényeges, hogy kényes esetekben az üvegeket orvos írja elő, éppoly lényeges azoknak, akik sokat írnak, olvasnak, avagy precíz rajzokat, mechanikai munkát végeznek, hogy a keretet szaklásszerész vásárolja meg; szükség esetén íromájja azt a fejüket és arc szerint.

Ezen okok figyelembe vétele indította Kolozsvár alantjegyzett, legrégebbi szaklásszerész céget azon — nyugaton régen bevált rendszer bevezetésére, hogy minden darab — üzletében összeállított szemüveget cégjegyével ellát, a kereten előforduló deformációt, vagy törést 2 éven át díjtalanul végzi és erről írásbeli garanciát vállal.

Azon biztos hiszemben, hogy az intelligens közönség ezen rendszer előnyeit felismeri és értékeli, kérem szives pártfogásukat.

Kun Mátyás Fia

szaklásszerész

Cluj, Calea Victoriei 12. szám.

Alapítási év 1864

Gyermek hintőpor, krém, szappan Höfer aláírással eredeti

Közgazdaság

Újra megindult a hadjárat a Grödl-cég ellen a felsővisói erdősegek ügyében

Egyes közbirtokosok a régenstanácstól kérték a per revízióját. Évekig elhúzódhat, amíg sor kerülhet a máramarosi erdősegek kitermelésére

(Cluj-Kolozsvár, november 16. Az Uj Kelet tud.) Annakidején részletesen foglalkozott az Uj Kelet a felsővisói közbirtokosság egyes tagjai, valamint a máramarosszigeti báró Grödl-cég között évtizedek óta húzódó perrel amelyet a múlt telen végül is az európai bírú favállalat nyert meg a legfőbb semmitőszék előtt. A per tudvalevőleg akörül folyik, hogy a Grödl-cég birtokba akarja venni megvásárolt erdősegeit, amelyek kitermelése nemcsak az évek óta munkanélkül tengődő lakosságot juttatná kenyérhez, hanem az egész Máramaros gazdasági életét felfrissené. A per az idők folyamán politikai színezetet is kapott, amely nyíltan máramarosmegyei nemzeti pártok körök a liberálisok ellen igyekeztek azt kihasználni, sőt maga Maniu Gyula is interpellálni készült, már a semmitőszéki döntés után, a Grödl-ügyben, amely pedig jogilag teljesen lezárt ügynek tekinthető.

Most azután hogy a nemzeti pártok kormányra jutott, Máramarosmegyében ismét zajlásnak indult a Grödl-ügy. A felsővisói közbirtokosság egyes tagjai ugyanis ügyvédet tanácsára, a régenstanácshoz fordultak, hogy rendelje el a Grödl-céggel folytatott 30 éves per revízióját. Ennek a jogilag lehetetlen kívánságnak az indoklására olyan motívumokat kolportáltak, amelyek még akkor sem jöhetnek tekintetbe, ha igazak volnának és ha valóban

elrendelnék a per revízióját. Többek között a pereskedő erdőresz-tulajdonosok azt állítják, hogy mintegy 30 esetben a Grödl-cég úgy jutott a közbirtokossági erdőkhöz, hogy az árván maradt közbirtokos-örökösök gyámja önkényesen eladták az árva erdőreszt. Ez azonban teljesen valószínűtlennek látszik, mert a régi magyar árvaszékről fel sem telezhető, hogy ilyen tranzakciókhoz hozzájárult volna.

Egyelőre a helyzet az hogy a már megkezdett szegregációs munkálatok megakadtak, a Grödl-féle erdőreszeknek a közbirtokosság tulajdonában maradt erdősegektől való elválasztása különböző akadályokba ütközött. Ezenkívül, mint ismeretes, több más faipari vállalat titokban nemcsak a még szabadkézben lévő közbirtokossági erdőket vásárolta össze, hanem olyan erdőket is igyekezett megszerezni amelyeket tulajdonosaik már régen eladtak a Grödl-cégnek. Ilyenformán a Grödl-cég már azzal a gondolatmal foglalkozik, hogy az egész ügyet nem fogja többé forszírozni. Jelenleg mindössze körülbelül 2000 hold kiterjedésű olyan erdőseget készítenek elő kitermelésre, amelyet újabban szerzett meg a vállalat. A többi erdősegek kitermelésének sorsa teljesen bizonytalan mert bizonyos körök a perek egész haviáját indították meg Grödlék ellen, amelyek csak évek, talán évtizedek múlva fognak befejeződni.

kedett, hogyha a fél jelentéktelen szabálytalanságot követ el, az nem mentesíti a biztosító társaságot a biztosított összeg kifizetése alól.

oooooooooooooooooooo

Rádió,
csillárok, égők,
villanyszereelés
CONSTRUCTIO
Cluj, P. Unirii 32. Telefon: 83.

Beszámoló a bukaresti országos kereskedő kongresszusról. Csütörtökön este a kolozsvári Sfatul Negustoresc választmányi ülést tartott, amelyen Tuffli Richárd helyettes polgármester, a tagozat elnöke beszámolt a november 11. és 12-én Bukarestben tartott országos kereskedőkongresszusról. A választmányi ülés örömmel vette tudomásul az új kormány által kilátásba helyezett támogatást és könnyítéseket. Comsa Jonei elnök, a Banca Centrala vezérigazgatója, az országos kongresszus vivmányait a kereskedővilág szolidaritásának eredményeként méltatta, amely eredmény az összetartás további fejlesztését fogja szolgálni, egyben pedig biztatásul kell szolgálnon a kereskedőknek a további munkára. Ezután a választmány foglalkozott a kongressz

szusról szóló sajtóközleményekkel kapcsolatban azzal a kérdéssel, hogy egyes lapok Madgearu kereskedelemügyi miniszternek olyan kijelentést adtak szájába, hogy a kormány a legszívesebben fogja üldözni az uszort. Ezzel a hirtudással szemben a gyorsírói jegyzetek alapján megállapítást nyert, hogy Madgearu szószerint a következő kijelentést tette a kongresszuson: Kijelentem a kormány nevében, hogy biztositani akarjuk a kereskedelem teljes szabadságát és mindannak, ami önkényes, elsősorban tehát az uszortörvénynek el kell tűnnie. A választmányi ülés, miután ezt megelégedéssel vette tudomásul, üdvözlő táviratot küldött Maniu miniszterelnöknek és Madgearu kereskedelemügyi miniszternek.

SPORT

Százmillió lejt jövedelmezett az amszterdami olimpiász

Kétszázötvenezer nézője volt a futballnak, amely egyharmad részét adta az összbevételnek

Amszterdam, november 16. A hollandi olimpiai bizottság most készítette el az 1928. évi olimpiai játékok anyagi mérlegét, amelyből kiderült, hogy az amszterdami olimpiász volt az első, amely anyagi szempontból is kifizetődött. Míg a többi ország alaposan ráfizetett az olimpiászra, az élelmes hollandusok ezen a drága mulatságon is kerestek, miután olyan horribilis belépti díjakat szedtek, amiket más olimpiászokon nem mertek kérni. Igaz, hogy az érdeklődés az olimpiai játékok iránt minden várakozást felülmúlt, mert összesen 663.289 volt a nézők száma, a bevétel pedig 1.424.532 holland forint, vagyis közel százmillió lej.

Legtöbbet természetesen a futball jövedelmezett. A 19 futballnapon — egyiken másikon, különböző pályákon két meccset is játszottak — 249.560 ember izgult és 536.860 hollandi forint árú belépő jegyet váltott, ami az összbevétel-

nek több mint a harmadrészét teszi ki. A futball után az atlétika iránt izgult leginkább a publikum, meglepő nagy közönsége volt a lovasjátékoknak, nagyobb mint például az uszóversenyeknek.

Napok száma	Nézők száma	Bevétel
Futball	19 249.560	536.860
Atlétika	8 130.282	278.579
Lovassport	6 57.501	152.287
Uszás	15 20.287	117.264
Megnyitó nap	1 28.799	94.641
Kerékpár	3 26.744	62.049
Gyephockey	16 58.700	53.146
Boxolás	12 14.024	41.589
Torna	4 17.983	25.574
Evezés	8 12.406	24.126
Vívás	13 6.398	10.795
Görög-róm. birk.	5 6.407	18.784
Vitorla	8 4.543	9.220
Szabadstílus birk.	4 2.947	4.459
Súlyemelés	3 1.167	1.162
	663.289	1.424.532

holland forint.

A bevételt sportáganként, hollandi forintokban alább soroljuk el:

Az olimpiász tehát elég szépen jövedelmezett az élelmes hollandoknak, akik áldozatkész, szorgalmas munkájukkal rá is szolgáltak erre a sikerre.

Késműves, orvosi műszerész, nikkelező-telep!

Fried Jenő

Strada Matei 2. szám.
Acélárúkiöltönlegességek raktára, korsolyák gyári árban, nagy választékban. Sakterkék, konyhakések, ollók, zsebkések, borotvák a legjobb minőségben kaphatók.

Autó Filler
Önműködő autópumpa megtölti gumiját egy pillanat alatt minden erőforrás nélkül.

Nem kell légpumpa többé!

Kerékpároknak és kisautóknak 2000. Minden más méretű autókak 2500.

Képviselek keresetnek! Viszonteladónak nagy árengedmény. — Vezérképviselet!

Cserő Béla Arad, Gr. Alexandrescu 16.

TÖZSDE

DEVIZÁK	Kolozsvár	Valutapiac 1928 november 16 (Rador)							
		Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárlat						
Zürich	3195—3198	—	—	49275	3250	1103625	136875	—	
Newyork	16575—65	—	—	25 960	16615	57345	71160	192470	
London	80575—806	5195750	5195750	12409	807	27025	345062	—	
Páris	64—649	2519	2030	—	651	2240	272950	48482	
Milano	870—871	2722	2722	13310	872	3003	372650	39051	
Prága	433—494	1540	1540	2530	494	169375	210950	52337	
Budapest	2839—2900	905950	906150	76	2905	—	125325	29650	
Belgrád	—	91275	91275	—	—	—	12410	—	
Bukarest	—	31250	31250	1555	—	100725	42837	176	
Vársó	—	—	5825	—	1880	345	7981	61	
Bécs	2337—2378	73	73	—	2345	643050	—	—	
Berlin	3908—3960	12375	12373	—	3965	805870	16947	—	

Száz lej árfolyama: (utó) Zürich 31250, Páris 1550, Budapest 345, Bécs 42837, Prága 2034

Legolcsóbb ruhaüzlet:

BAUMZWEIG, Regele Ferd. 11. Oriási választék női kabátokban és férfiruhákban. Női kabát 1200, férfiruha 1400, szörmebunda 6900 lejtől!

Az Uj Kelet zsidó Főszerkesztő Felelős szerkesztő az Uj Kelet szerkesztő

Az Uj Kelet ségei

Ertesítjük szolgálati szerkesztőket a követ Arnold, Adáron Frie Schön Dez

— Fran országban, pesti szab kalmából letrenddel lysiségeket szerettek. cia becsül Béla és M iszjai lett a becsület

— Veszé Manheimb scher Oelf emeletes k szonkái ó Valamenny kivonult. márka. A kember for lokalizálni.

— Házass Mare és Oe f. hó 18-án, tartják eskü Maria 40. s értesítés he

— Újrafel diplomáciai tik: Angol szenzációú t a külti lamtitkára t az angol-oro jelentés szer mány megbí hogy a szov fogadni a fe a két hataló szony újraf politikai kör ra követk orosz részé mány részér latok felvéte változásnak Egyesült Áll az utóbbi idő tatnak Orosz leteikben, an írhat, hogy elől teljesen

Gyomor-, b betegségek

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdeiyi és bansagi zsidóság napilapja.

Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a fent felsoroltak engedélyezik meg.

Az Uj Kelet fiókszerkesztőségei és fiók kiadóhivatala

Ertesítjük olvasóinkat, hogy vidéki szolgálataink reorganizálása során fiókszerkesztőségeinket és fiókiadóhivatalainkat a következők vezetik: Szatmáron Izsák Arvid, Aradon Bihari Miklós, Temesváron Fried Miksa, Máramaroszigeten Schön Dezső

— Francia érdemrendes Magyarországon, Párisból jelentik: A budapesti szabadjutó megnyitásának alkalmából a francia kormány a becsületrenddel tüntette ki azokat a személyiségeket, akik a munkánál érdemeket szereztek. Prónay György báró a francia becsületrend parancsnoka, Buday Béla és Maurer Gyula a becsületrend tisztjei lettek. Három magyar mérnök a becsületrend lovagi keresztjét kapta.

— Veszedelemes tüzvész Manheimben. Manheimből jelentik: A Verein Deutscher Oelfabrikanten telepén egy négyemeletes kopra raktár kigyulladt. Huszonöt órák a tűz még tombolt. Valamennyi gyári és városi tűzoltóság kivonult. Az eddigi kár hárommillió márká. A környék rendkívül veszedelemben forog, ha a tüzet nem sikerül lokalizálni.

— Házasság. Guttmann Berlus Satu-Mare és Oestreicher Dezső Satu-Mare, f. hó 18-án, vasárnap délután 2 órakor tartják esküvőjüket Clujon, Str. Reg. Maria 40. szám alatt. (Minden külön értesítés helyett).

— Újráfelvétel előtt az angol-orosz diplomáciai viszony. Londonból jelentik: Angol politikai körökben nagy szenzáció keletkezett az a bejelentés, melyet a külügyminisztérium egyik államtitkára tegnap a felsőházban tett az angol-orosz viszony ügyében. E bejelentés szerint ugyanis az angol kormány megbízható helyről arról értesült, hogy a szovjet-kormány hajlandó elfogadni a feltételeket, melyeket Anglia a két hatalom közötti diplomáciai viszony újráfelvételéig elszabott. Angol politikai körökben e bejelentésből arra következtetnek, hogy nemcsak orosz részről, hanem az angol kormány részéről is keresik úrra a kapcsolatok felvételét. Az oka ennek az irányváltásnak abban keresendő, hogy az Egyesült Államok nagy iparvállalatai az utóbbi időben felújított aktivitást mutatnak Oroszország felé irányuló ügyleteikben, ami azzal a veszedelemmel járhat, hogy az angol ipar lehetőségei elől teljesen elfoglalják a területet.

Megrendült Kolozsvár városi tanácsának helyzete

Dr. Kertész Jenő lemondott állandó bizottsági tagságáról, mert a bizottság tendenciózusan leszavazta javaslatait. Lucian és Serban tanácsosok is lemondottak, mert képviselőknek jelöltetik magukat

(Cluj-Kolozsvár, november 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári városi tanács ma délelőtt váratlanul kitört a válság. Az történt ugyanis, hogy a városi tanács állandó választmányának három legmarkánsabb tagja, dr. Kertész Jenő a zsidó blokk expozense, valamint dr. Serban Mihály a nemzeti pártzárta és dr. Lucian Sándor, a szociáldemokraták képviselője, benyújtották lemondásukat. Dr. Lucian és dr. Serban Bukarestből táviratilag kérték a városi tanácsot, hogy fogadja el az állandó választmányi tagságról való lemondásukat, tekintettel arra, hogy a kamarai választásokon mint parlamenti képviselők jelöltetik magukat.

Már Serban és Lucian lemondása is megrendítette volna a városi tanács helyzetét, bár lemondásuk csupán a közgazgatási törvény intézkedései alapján vált aktuálissá, amely szerint a városi tanácsban elfoglalt állandó választmányi tagság nem egyeztethető össze a parlamenti képviselőjelöltséggel. Ennél sokkal súlyosabban érintette a tanácsot dr. Kertész Jenő lemondása, aki elvi ellen-

tétek és nézeteltérések miatt nyújtotta be lemondását.

Dr. Kertész már több ízben akarta visszaadni mandátumát a városi tanácsnak, mert számtalan esetben mindig ugyanazon tanácsosok szavazták le jelentős és elvi jelentőséggel bíró ügyekben. Ezúttal is az ipariskolák tanári karának átszervezésével kapcsolatban nyújtott be igen lojális javaslatot a kisebb-ségi tanárok bevonása érdekében, amit azonban ma délelőtt távollétében az állandó választmány négy tagja leszavazott. A polgármesterhez benyújtott lemondásában, amelynek a belügyminiszter elé való terjesztését kéri dr. Kertész, rámutatott arra, hogy nem tud együtt dolgozni egy olyan állandó választmányal, amely igen fontos közérdekű ügyekben sokszor minden magyarázat nélkül, leszavazza.

A három tanácsos távozása az állandó választmányból igen súlyos helyzetbe sodorta a városi tanácsot, amelynek nagytanácsából aligha lesz lehetséges pótolni a távozó tanácsosokat.

— Tavasszal vízre bocsátják a világ legnagyobb hajóját, amelyet villanyerő fog hajtani Newyorkból jelentik: A belfasti Harland és Wolf-cég most építi fel a világ legnagyobb személyszállító villanyerővel hajtott hajóját. Ez az uszó város nagyobb lesz a Majestic-nél is. Hossza meg fogja haladni a 300 métert holott a Majestic hosszúsága csak 260 méter. Bár tonnasúlya nem lesz akkora, mint a Majesticé és a Leviatháné, de modern felszerelés tekintetében jóval felül fogja múlni ezeket

már csak azért is, mert gőz helyett villanyerő fogja hajtani. Az új hajókösszus, amelyet tavasszal készülnék vízrebocsátani, a White Star-vonalon fog közlekedni.

— Ötletse Mihály király hetedik születés és névnapi alkalmából egy gyönyörű Tellus márkájú órát kapott ajándékba, amelyet Ötletse el volt ragadtatva. Ennek az elismert svájci márkának romániai vezérképviselete a Standard Filip Bercovici cégnél van, Bucuressti 1, Str. Academiei 2.

— Sajtóbemutató a Select-mozgóban Vasárnap délelőtt fél 11 órakor a Select-mozgó igazgatósága a sajtó részére bemutatta a „Kozákok” című legújabb slágerfilmét, amelynek főszerepét John Gilbert alakítja.

— Bianu Jenő dr. átadta hivatalát. Dr. Bianu Jenő, állambiztonsági alvezérfelügyelő tegnap délután meleg bucsuzató keretében belül adta át hivatalát Sava Cornél helyettes vezérfelügyelőnek. A hivatali bucsuzatón jelen voltak az állambiztonsági hivatal összes tisztviselői, akikből Bianu dr. meleghangu bucsút vett és megköszönte segítségüket, amelyben őt odaadással támogatták munkájában. Kérte, hogy az igazság, megértés és tapintat szellemében működjenek. Sava vezérinspektor bucsuztatta a hivatalnokok nevében. „Engedje meg vezérigazgató helyettes ur. — mondotta — hogy erőt és munkabírást kívánjunk önnek, hogy befejezhesse azt a munkát, amelyet tíz évvel ezelőtt nehéz idők viharában kezdett meg. Igérem, hogy minden igyekezetemmel az ön nyomdokain fogok haladni és azon leszek, hogy az ön által inaugurált megértő szellemet továbbra is ápoljam. Istent éltesse!” A meleghangu bucsuzatóval Bianu dr. véglegesen átadta hivatalát Sava Cornélnak, akinek szimpatikus egyénisége és multja garancia arra, hogy dr. Bianu Jenő szellemében fogja vezetni hivatalát.

— Legszembeötlőbb és a férfiaknak legkedveltebb ruházati cikke a kalap. Tapasztalataiból állíthatjuk, hogy egy-egy jól sikerült kalap a férfiak legnagyobb öröme. Ebből is látható, hogy kalapot úgy mint minden más férfidivatcikket is, csak a legjobb beszerzési forrásból kell venni. Ilyen üzlet a Kalap Király. Ezen céggel vigyázz arra, hogy a gyárosoktól a legjobbat vegye, szállítói pedig az elismert legjobbak, akik ezen szakmában feltehető. Többek között megemlíthetjük a főbb gyárosokat, akiknek egyedüritását városunk részére a Kalap Király bírja: Mossant, Tress, Habig, Antica, Casa Borsalino és még hosszú sora a legkiválóbb angol, francia, német és belöldi kalapgyáraknak. Ezek szerint nyugodtan ajánlhatjuk b. olvasóinknak, hogy kalap és fédivatviszükségeiket csak a Kalap Király áruházában, (Piata Unirii 24) szerezzék be. Lelkiismeretes és pontos kiszolgálás.

— Gyarmat kelte Csehországnak. Prágából jelentik: A Slovenski Dennik hatalmás cikkben veti fel azt az eszmét, hogy Csehország ugyanúgy, mint Németország, gyarmatokat követeljen a Népszövetségtől, az a köztársaságban a helyzet a legrövidebben oda érik, hogy Csehszlovákia évi ötvenezer főnyi emberfölségét nem tudja elhelyezni az ország határai között.

— Lord Cecil előadása a leszerelés problémájáról. Londonból jelentik: Lord Cecil tegnap este az egyik londoni klubban előadást tartott a leszerelés problémájáról. Rámutatott arra, hogy a jelenlegi angol hadügyi költségek meghaladják a háboru előtti utolsó év hadügyi költségeit, holott kormánykörök állandóan arra igyekeznek, hogy ezeket a költségeket apaszítsák. Lord Cecil szerint addig szó sem lehet tartós békéről, sőt egyáltalán békéről, míg az államok nemzetközi egyezményekben meg nem állapodnak a leszerelés megkezdéséről. Ha ez az időpont bekövetkezik, ekkor kezdve új korszak kezdődhetik az államok életében, mert az óriási megtakarításokat az államok más fontos céljaira lehet majd felhasználni.

IDE HÓ, ODA HÓ

minden harisnya és kötöttáru garantált gyári árban kizárólag csak a

Harisnyaházban

kapható.
Calea Reg. Ferdinand 29.
(Kishid mellett.)

Gyomor-, bél-, cukor-, vese- és légző-betegségek legjobb orvossága a

SZTOJKAI-ásványvíz

Kitűnő borvíz. Cluj főterakat: Bognár és Szántó Rt.

szépségekkel kapcsolatos...
kereskedelemben...
kijelentést ad...
legszigorú...
uzsorát. Ezzel...
gyorsirói jegy...
ást nyert, hogy...
következő kije...
szuson: Kijelen...
hogy biztosí...
nem teljes szá...
ami önkényes...
sorátörvénynek...
szótmányi üles...
sel vette tud...
kötött Manlu...
adgearu keres...
ezett...
ász...
k, amely...
nek...
részt teszi ki...
a iránt izgul...
glepő nagy kö...
knak, nagyobb...
nyeknek...
zók...
áma...
Bevétel...
560 536.860...
282 278.570...
501 152.287...
287 117.264...
799 94.641...
744 62.049...
700 53.146...
024 41.589...
983 25.574...
406 24.126...
398 10.795...
407 18.784...
543 9.220...
947 4.459...
167 1.162...
289 1.424.532...
t. hollandi for...
l:...
szépen jöve...
ndóknak, akik...
nkájukkal ré...
nyszerész...
epi...
enő...
szám...
ra, kocsolyák...
i. Sakterkések...
ek, borotvák...
aphatók...
iller...
atópumpa...
egy pillanat...
rras nélkül...
a többé!...
nak 2000...
nak 2500...
adóknek nagy...
viselet...
drescu 16...
választék...
51 kabát...
0 lejtől!

Jugoszláviában nem tudják, hogy mi az antiszemitizmus

Hogyan élnek a szerb, horvát és szlovén területek zsidói?

Belgrad, november közepén.

A város képe lent, a vasutól fölvezető jellegzetes domb alatt, alig változott. Üstfotózók, uccai pékek, kokárdás veteránok, rengeteg hamál, kosárral bélyegző gyümölcsárusok, a városba igyekvő parasztdelutációk, rikáncok. De Belgrad háza sem változott, de már följebb, fönt a Balkán-hotel házáján, a városi szökőkút mellett és távolabb tőle minden irányban — új város tárul az ember szemé elé. Gírgási paloták, új bankok, miniszteriükek, irodák, állami intézmények, muzeumok. Csupa új épület, az architektúra sokrétű stílusában, ami ebben a mohó modernizáló igyekvésben is szerencsésen konzerválja a keleti jellegét. Mindenfelé építenek, a gyalogjárók hegyes patakköveit is fölszaggatják, parkettsima járda készül az egész városban. Belgrad nemsokára olyan lesz, mint bármelyik közép-európai nagyváros, nagy kirakatokban csupa német, cseh, francia és angol áru kelleti magát, a járókelőkből is mintha kipusztult volna a régi jó idők boldog lomhasága, nagyvárosi gyorsasággal perog az élet, autók siklanak, elegáns rendőr vezényli a forgalmat, párisi divat a ruházkodásban és nagyban virul az ajk és arc festészet.

Már apró leánykák sminkelik magukat, úgy, hogy a közoktatásügyi kormány rendeletét bocsátott ki, hogy az iskolákban ne tünjenek meg festett ajku leányövendékek. Úgy látszik, ez csak a tanítási időre szól, mert az utcán az esti órákban megint vérpiros ajakkal és rózsaszínre mázolt pofacsonttal jelennek meg a bakfisok. Nem akarnak elmaradni, mert itt mindenki üzi ezt a divatot, kivéve a nagyon, a kivételesen szépek, akiket csak rontana a festés és a kivételesen esnyák, akiknek ugvis minden mind-egy.

Bemélt a szkupcsinába. Kétféle teljesen megváltozott minden, új hazák, új uccák, elegánsak a sikátorok helyett. De maga az alacsony, földszintes fehér ház, a törvényhozás temploma olyan mint volt régen. Előtte a kicsiny, parkos udvar, hétnyolc autó benne. Küldöttségek jönnek, akiket rendőrtisztiek igazoltatnak, mert a legképtelenebb kívánságokkal szokták megrohmozni a folyosókon a minisztereket. Akiket — úgy mondják itt — eléggé igénybe szoktak venni a pártjuk emberei, a kortesek. A választók rendsze-

rint elkésnek. Ép úgy, mint mindenütt. Mostanában egyáltalán nem érezni a szerb parlamentben a délszláv temporementumot. A fehér tanácsierem hatalmas iylámpái az érdekesen megkonstruált gerendákról csupa „gutgesimnt“ tarkóra vetik a fényt, a közepén álló padosorok pedig, ahol a horvát koalíció szokott ülni, most üresek. Az elnök, akinek az emelvénye hazai parasztszónyegekkel van dekorálva bizonyára unatkozik és úgy, mint a költségvetés előadója, ép úgy, mint a költségvetés megszavazói.

Onnan beszél, arról a szónoki kis tribünről, ahonnan az az leszeveszett lövöldözés történt néhány hónap előtt és amely szerint új politikai kurzus nyitánya lett Jugoszláviában.

— Ne menjen el a városból — mondja egyik kedves kollegám — amíg meg nem nézi az épülő új szkupcsinát.

Eznek az épületnek a különössége, hogy imponáló, nagy kupoláját oszlopok tartják a levegőben. Nem kell azonban megjedni, a képviselő urak egészsége miatt a kupola nem a tanács-terem, hanem az előcsarnok fölé domborul, ami a parlament helyiségeinek gyors átszellőztetését akarja szolgálni.

Az építészek ugyanis betekalkulták a honatyák hirtelen felbuzdulásait is a terveikbe. Egy erős légáram és mint záporban a tüntetés, eloszlik a legkiszámítottabb és előre megfontolt fölháborodás is.

— Névsorolvasás volt a törvényjavaslat referátuma után és bizony sokan kaptak bummerlit a nyítk mellett. Mert kint gyönyörű, enyhe idő volt és ilyenkor az álmoskönyv szerint is a levegőn lenni egészséget jelent.

Itt említem, hogy a szkupcsinának egyetlen zsidó tagja van: Semajo de Majo, ügyvéd, Pasits-párti képviselő, kiváló kriminálista. Azonban a zsidók erősen aktívek a különböző pártokban úgy, hogy érdekeiket ezen a révén is meg tudják védeni.

7.

Egyébként a zsidók nem ttlekednek közéleti pályákra. Magasabb pozíciókban csak az igazán odavalók vannak. Bernhard Robicsek, pénzügyi vezérigazgató, az illetékosztály vezetője, aki két milliórd leva évi jövedelmét teremtet a kincstárnak és Adolf Jakovecs Löwensohn, a valutáügyek vezérfelügyelője, aki most az aranyvalutára való átmenet bonvodallmas munkáját készíti elő. A hádsregben egyetlen zsi-

dó alezredes szolgál. Baruch, az északi helyőrség parancsnoka. Meg kell említeni Benzion Buk volt belgrádi polgármestert, aki elnöke a Jugoszláv Unió-banknak és pénzügyi kérdésekben nemzetközi relációkban is elismert tekintély.

— Mégis, — mondok dr. Popsnak, az askenáz hitközség érdemes elnökének — hogyan egyeztethető össze ennek az országnak látható és érezhető demokráciája azzal a titkos rendelettel, amit az elmúlt hetekben adtak ki olyan repülőtiszték ellen, akik „más nemzetiségű“ leányt vesznek feleségül? Mindenki tudja, hogy ez a kitétel csak zsidókra vonatkozhatik.

— Ez igaz — és keserűen mosolygott — kétségtelenül van antiszemitizmus, de ezt a régi monarchiából importálták. Ebben az esetben a rendeletet azok a repülőtiszték forszírozták ki, akik az osztrákoknál szolgálták már és onnan hozták át azt az antiszemita mentalitást, amit Oszterbiában soha sem ismertek. Elmondok önnek egy cifrább esetet. Nagyszerbia megalakulásának első idejében, 1919-ben, Pribicevics nagyszerb zágrábi politikus, a demokrata párt tagja volt a belügyminiszter. Ki gondolt volna arra, hogy ez az ur antiszemitáskodással kezd a tevékenységét! Egy napon riasztó híreket kaptunk Boszniából, amely szerint egy titkos belügyminiszteri rendelet alapján huszonnégy óras határidővel utasították ki az országrészből az osztrák uralom idejében bevándorolt zsidókat.

— Nyomban megszereztem magamnak a titkos rendeletet, deputációt toboroztam és fölsettem a belügyminiszteriumba. A miniszter megdöbbenést színelve kijelentette, hogy ilyen rendeletről nem tud. Erre benyultam a zsembembe és orra alá tartottam a rendelet másolatát. „Kitől szerezte?“ — ez volt meglepődő kérdése. Nem az a lényeg most, miniszter ur, hanem az, hogy ön pártja programjával és minden civilizációval ellenekező rendeletet adott ki. Tessék azt visszavonni! — mondtam. Ó azonban kitérő, ravaszkodó választ adott, mire megmondottam neki, hogy

mi itt az őszinte szavak és őszinte cselekedetek politikai atmoszférájában élünk, ő pedig a régi monarchiából akarja telepíteni a kétkulacsosság politikáját. Nem is tárgyaltam vele tovább, hanem elvezettem a deputációt az azóta meghalt Stojan Protics miniszterelnökhöz, aki a következő órában már minisztertanácsot hívott össze ebben az ügyben és megmentette néhány száz zsidó család egzisztenciáját. Akik ket a rendelet értelmében áttettek a határon — huszonöt-harminc ilyen családról tudok — azokat bonvodallmas hatósági intervencióval vissza lehetett telepíteni, de számosan olyan izgalma-kon mentek át, hogy a visszajöveteltől minden kedvük elment.

— Azóta a zsidó közösség ellen a kormányok részéről nem nyilvánult meg gyűlölködő tendencia. Persze egyesek ellen a helyi hatóságok olykor próbálkoznak antiszemitizmussal, de ezeket ki lehet parizolni. Minthogy ebben az országban a demokráciát komolyan veszik.

Mondjunk még néhány szót az itteni árákról. A piaci árák — vetemény, hús-félék, gyümölcs — körülbelül egyeznek a mi árainkkal. Ellenben a vendéglői és kávéházi árák a háromszorosa a miénknek. Egy szilb 25—30 dinár, ami 75—90 fejt jelent. Egy fekete-káv 7 dinár, egy tojás 5 dinár, egy tejeskáv kalácsaj 10—14 dinár. Ezt tessék hárommal megszorozni. A drágaságot e helyeken a roppant adó okozza, amivel az étköző helyiségeket és szállodákat megterhelik. Mégis 60 dinárért olyan szobában lakom — a szerénység emberek Royal-szállodájában — amely nek meleg és hideg vize van, légfűtés-sel, modern, izléses butora, három villanylámpája és legfigyelmesebb kiszolgálása.

Indiai maharadszákat és amerikai milliárdosokat tudnék fogadni benne.

A textiláru és a cipő talán olcsóbb, mint nálunk, 700 dinárért nagyon jó télikabát és felöltőszövetet kap az ember, cseh árut, amire itt minimális behozattali vámtól szednek. A fehérnemű is olcsóbb, a kirakati árák szerint 20—25 százalékkal, mint Romániában. Azonban itt is sokat panaszkodnak az emberek.

Szeretnék egyszer egy országban lenni, ahol mézeskalács csüng a fákrol és siit galambok röpködnek a levegőben. Kíváncsi vagyok, vajon itt nem panaszkodnak-e az emberek?

Szabó Imre.

Motto: Legjobb Fa Stotternél!

Olcsó tűzifa!!

Telefon-szám 800

1-a vastag hínított tűzifa felaprítva mázsánként	100 Lei
1-a hínattalan tűzgyvasábfá felaprítva mázsánként	90 Lei

A tűzifa száraz, egészséges és az árák házhoz szállítva értendők.

Mielőtt a hó leesik, szerezze be szükségletét!!

Megrendelhető:

STOTTER-CÉGNÉL

Telefonszám 800. Strada Noua 59. Telefonszám 800.

Csak a kávédaráló véd jegyű csomagokban

van Valódi Franck

Ez a legfinomabb és utolérhetőbb kiadóságánál fogva a legakáreksőbb kávépötlék.

HEINRICH FRANCK SÖHNE SAR BUCUREȘTI - BRAȘOV.

JOSIF IZRAEL

szücsmester Cluj (Kolozsvár) Cal. Victoriei (v. Kossuth Lajos-ucca) 2. szám. Nagy választék mindenféle szőrméből. Lelkiismeretes kiszolgálás garantálva.

Szombat, 17. Színház

A Magyar Szombaton de rancos h előadás n Előadó t zatszám: Szombaton es (Előjáték „Bolya“ utolsó es A. Soroz Szombaton ejj kás. (Páris fejlődtek helyárak Vasárnap d. kában. helyárak Sonja, We rari, Ern lagesemér Vasárnap d. u rrevis-uj helyárak Vasárnap este retbudons ben. Rend szám: 154.) Hétfő: Pifi. (O ssi, új sze 14. szám.

A Magyar Színház

Ma este van lus utolsó este vüli sikerü Mol szersmind utols zibb Molnárt zönség. A Szim mutatott három nek alcimeit: a Marsall. Az niüssig szerint z tpsai fogia m Molnár Ferenc

Grandfózus fil színházban: Ke és Patáchon fi amely a jövő gvar színház eg udonsággal ke nek: Hétfőtől dem filmgyártá sebb remekét nek „Ketten a l me.

Holnap d. e. fél négykor: A malinét rendez gyar színház.

Holnap két sz tek és Régi nyá után fél 6-kor Este 9 órákor a atrakciót adják

Ma éjjeli előa Rengeni fognak a kacagástól. P nagy bohózat-s kis lakás-t fogja dete 11 órákor.

Művészi B Elvállalom kézim karatok aranyozás álla nd ó kálítás. Somlya

A VADDISZNÓ

Írta: GERTRÚD EPSTEIN.

Az egyik klinikából a másikba. Mindig csak az ilyen nyomorúságos és nyavalyás dolgokat lássam magam körül, mikor a másik ember szép szarvasokra és vaddisznókra áll lesben, zöld erdőben — gondoltam. Ezután elkezdett a feleségem beszélni. A nagy rúgás kendő mögött a hangja egészen fojtottan hangzott.

— Talán nem is lyukas a fogam, hanem csak meghűlt. A legközelebb megpróbálom a klinikán pár fényfürdővel.

— Na igen, — gondoltam. Mindjárt berendezhetek itt egy fényfürdőt s a divány fölé akasztok pár képet a beteg gégekről és torkokról. Csak ez kellett még, hogy mondja! Még ép elég időm lett volna, hogy elmenjek egy pohár sört inni, — istenem, elmeletem volna még másféle is.

Most azonban már mozdulni sem tudtam, mintha a pemetéfi kábitott volna el. Így ültem késő estig és olvastam az újságot, ezután pedig ismét ettem s megint egyedül, mert a feleségem csak egy pohár teát ivott s a tea szaga összekeveredett a szobában a pemetéfi-vel. Kevésell az evés után a feleségem a kamrába ment és lefeküdt az ágyba. Én még egy kicsit ültem s ezután én is bementem. Amikor lefeküdtem és az ágy egy kicsit megnyikorodt, a feleségem felnyögött s a bekötött arcát tapogatta, úgy álomban, mert már előzőleg elaludt. Egy kis ideig fektüdtem és arra gondoltam: milyen rettenetes nap! De most már nem tudom, vajon ezután aludtam-e valamit, vagy se, de ismét ébren voltam, valószínűleg az éles holdfény keltett föl, mely a szobában és az ágyon fektüd. Ezután már hosszu ideig nem tudtam se aludni, se fektüdni, úgy, hogy felültem az ágyban. Mellettem fektüd az asszony beteg és bekötözve, elfordultam tőle és behámultam a fehér világításba. S ime, ismét Hendrich jutott eszembe, meg a szarvasok és vaddisznók. A vaddisznókkal egyre-egyre kellett kevernem, mintha Hendrich allandóan a vaddisznók nyomában volna, most is a világos holdfényben. S ezeket nem csupán egyszerűen gondoltam, hanem egész világos kép lebegett a szemem előtt s közben azt éreztem, hogy egyszer már láttam ezt a képet s ezt a képet akkor nagyon szépen láttam. Tényleg világosan emlékeztem. Gyerekkoromban történt egy nyári éjszakán. Tizenhárom éves voltam. Valamit a kastélyból kellett a faluba vinnem és hazafelé tartottam. A kastélytól a faluig jó darab utat kellett vezetni. A keskeny ut az erdő mellett vezetett, ezután pedig buzföldeken keresztül. Már elhaladtam a buzföldek mellett s ép az erdőnél tartottam. Vaksötét volt, de akkor is ilyen vilgos volt a hold s az erdő olyan összezsugorult és kövéren és sűrűn állt ott, mint egy óriási nagy fekete csomagnak. Hátulról jött egy, mintha egy csomagnak, egvedülő liból állana, hanem úgy, mintha egy egyetlen sűrű összenyomott tömegből, mint például egy iszonyuan nagy szénakazal, ami egész az égig ér. Így gondoltam akkoriban és arra gondoltam, hogy ezen az óriási szénakazalon kellene ilni egész fenn az égen, a fehér hold alatt és egyszerre elkezdtem süllyedni, egyre mélyebbre, lejjebb, egyre lejjebb, míg azután az ég és föld között megálltam és nem tudtam tovább, se föl, se le. Majd meg azt éreztem, hogy fent ülök s a legfelső réteg, ahol tartózkodom, enged és csuszik lefelé, én pedig az égisz éré szénakazalról esem lefelé. Váratlanul azonban surran és zizeg alul a sűrű csomagnál, a fekete erdőből egy fekete golyó, egy állat, egy kísértet, illetve tulajdonképen nem is kísértet, hanem egy szörnyeteg és vágtat és liheg feketén az üres föld felett — egy vaddisznó! Amerre elhalad, látszik a

csapás, melyen és sebesen beletépve a magas vetésbe, a hold pedig mutatja előtte az utat, én pedig az utjában állok, sötétben a hold világítása alatt. Ahogy észrevettem, elkezdtem szaladni, nyilegyenesen az ut mentén. Mögöttem egyre közelebb az állat vágta-tott. Fehér szarvait az első pillanatban láttam, fényvetően állottak ki sötét testéből. Ekkor jutott eszembe rohanás közben: Szent Isten, te rinoceros — és ezalatt magamat értettem — vaddisznó elől nem szaladással menekül az ember, hanem azzal, hogy elugrik előle, mert az ilyen bestia olyan nehézkes és olyan ügyetlen, hogy nem tud tüstént megfordulni és ezért nehezen és otrombában elszalad az ember mellett. Félreugrottam a réten és ezt nagyon jól tettem, mert alig vettem pár lélegzetet, már a vaddisznó beért. Olyan simán azonban nem haladt el mellettem, mint képzeltem, mert a testét kissé féloldalt tartotta és farolt futás közben s olyan szorosan haladt el mellettem, hogy tovalhaladása közben tüskésen szőrös teste belémütközött, minék következtében majd hanyattvágódtam. Tántrágásban azonban vajahogy mégis egyensúlyba hoztam a testem s a vaddisznó ekkor már messze szaladt, kint a mezőn s zihálása és lába szapora csapásainak zaja elveszett a messzeségben.

Nagy lassan magamhoz tértem és felocsudtam az ijedségtől. A végén az egész dolog hatalmasan szépen tünt elöttem. A széles fehér holdfénytől beszórt mezőn egyre a vaddisznót láttam éjféketén ugrálni, szarvait és szemét láttam, mindkettőt oly villogó fényben, mint valami szikrázó elefántcsontot. A kezeimen még éreztem tüskés szőrzetének horzsolását és ezzel a horzsolással együtt testének sodró melegét, amely a husomhoz dörgölődött, feketén, melegén, hasítóan, szurósan! S az egész mégis úgy éreztem, mintha tényleg ott fent ültem volna a szénakazal tetején. Ez volt tehát az a történet, ami az ágyban és a holdfényben a vaddisznóra való gondolásban eszembe jutott. Majd a kezeimet néztem, hisz a hold fényén világosan láthatam őket és ezt gondoltam: tizenhárom esztendőskoromban meg tudtak védeni egy vaddisznótól, harmincéves koromban azonban beteg torkokra és nyakakra kis apparátusokat helyez s nyitogat és csukogat egyremásra. Öklöké szoritottam a kezeimet: szépen erős öklöké. A klinikát láttam magam előtt, pedig ha az éjszaka elmúlt, ismét oda kell mennem. S Hendrich — hallottam — amint mondja suttyogva: „cifrázod”. Igen, cifrazás, mondtam én is, tényleg disznóság. De mi ebben tulajdonképen a disznóság? Ezután becsuktam a szememet, lefeküdtem s már csak arra gondoltam: cifrazás, egyre erre az egy szóra gondoltam s így aludtam el akkor éjszaka.

A következő reggel ugyanúgy kelttem fel, mint máskor s ugyanúgy felkészültem a szolgálatra. Lujjának a feje még mindig be volt kötve. Még mindig éreztem a pemetéfiuszagot. Majd pedig azt mondta, hogy megvárja, még mi lesz a fogával és megfigyeli, vajon nem kell-e elnenni a fogorvoshoz, vagy pedig fényfürdőt venni.

A klinikán eleinte úgy dolgoztam, mint valami álomba: sulyos feketeség fektüd az agyamon. Amint azonban az egyik óra a másik után múlt, ismét élénkebb lettem. Ez az élénkség azonban nem volt jóleső, mert valami nyugtalanság és harag táplálta. Az volt az érzésem, mintha az egész világ ellenem volna, én meg a világ ellen. Végül azonban vége volt a szolgálatnak. Ugyanúgy, mint az előző nap, ismét a klinika kapujában álltam és arra gondoltam: hová? S ekkor a pemetéfi-

szak ismét az orromba csapott és láttam, amint a feleségem dagadt képpel és bekötött fejjel fel-alá jár és figyel a fogát.

Nem tudtam hazamenni. Ide-oda jártam az uccákon. Lógtam.

Egy kirakat tikrében láttam, amint szembemegyek magammal. Széles és erős férfiartermetem láttam. Egy ilyen szép, erős, jól megtermett fickó, gondoltam — s egész nap a klinikán lebzszel, egy nyavalyásnak való munkában. Mintha egyből nem is volna a világom! Egy ilyen egészséges, hatalmas fickó! — Ezután az üzlet után egy mézárósbolt következett. A kirakatüveg és a kolbászból készült kirakatisz mögött láttam a székálló legényt, amint ép hust és csontot transzirozott. Két vörös karja teljes erővel csapott le a bárdal és a fénylő bárd éle pulhán hasított bele a husba és a csontokba, úgy, hogy körös-körül a huscáfatok és a törmelékek szinte szikráztak. Teljesen friss, véres hus volt! Ez már aztán valami, ez aztán a munka — gondoltam. Milyen boldog ez a fickó. S ez a gondolat átjárta a testem és a vérem. A legszívesebben h szerettem volna menni és kivenni a székálló legény kezéből a bárdot a magaméba és vágni a bárdal a husba és a csontokba olyan lendítő és hatalmas erővel, mint ő.

Ekkor már tudtam, hogy ezek után a klinikán már nem leszek képes azokkal a nyavalyás műszerekkel dolgozni s az agyamban valami sötét-vörös égés lobogott, a kezeimben pedig lendülő subintás, ugyanúgy, hogy semmi sem jutott már eszembe, minden elmúlhatott volna mellettem. Majd meg azt a pillanatot, azt a forró és nyugtalanító pillanatot éreztem, hogy a következő reggel ismét szolgálatba kell állnom. Majd még a vörös csont és huscáfatok ugrottak a szemembe. Az a vörös csont és az a vörös hus, amit a kirakataban láttam.

Az egyik sarkon ép a kövezetet javították, a munkások a nehéz kalapáccsal verték a hatalmas bazaltkockákat, — pang, pang, — mondták az ütések és közben a kockák huzódtak a földre. Az ilyen öklök — gondoltam — az ilyen öklök szintén tudják, hogy miért vannak a világon. A kőrákból, amely az ut szélén állt, fölvettem egy darabot, nem valami nagyot, hanem a kisebbek közül, felemeltem és méreget-

tem a súlyát, ezután pedig bedugtam a kabátzsebembe. Senki se látta, hogy a követ fölvettem és eldugtam. Teljes lelkiismerettel mondom és állítom, csupán hirtelen ölet következétn tettem, mert akartam valamit, ami az igazi és komoly munkához szükséges, csupán azért vettem magamhoz, mert a kezimnek nagyon jót tett e kemény, nyers és sulyos tárgvat érezni. A kö olyan erőteljes és durva fogású volt, hogy egy pillantára a vaddisznó tüskés szőrzeti testére emlékeztetett.

Már este volt, korai őszi est s valami köd ereszkedett. Még mindig az uccán voltam, teljesen idegen vidéken, piszkos házak közt, ahol csak pár lámpa világított s csak itt-ott bukkant föl egy-egy ember. Egy izben a tűzoltók rohantak el mellettem, autóikkal és burgatták éles szirénáik. Ez ismét nagyon felizgatott, úgy, hogy egyre lángokat, leomló falakat és gerendákat láttam és arra gondoltam, igen, ezekkel az öklökkel a füstbe és a tűzbe és a kövek közé kellene törni és a buterokat és embereket megragadni és kihordani, — mindez azonban nem azért jutott az eszembe, mert segíteni akartam volna, hanem csak azért, hogy érezzem vad, erős és tomboló tettemem kiélését, mert ugyanilyen jól képes lettem volna az egész világot behordani valami roppant nagy tűzbe.

Amint ezeket gondoltam, egyszerre nehéz sulyok nyugöztek le, mint valami köd és felhő, úgy, hogy nem tudtam se látni, se lélegzetet venni s a szavakat egyre-másra úgy hallottam az agyamban, mint egy óra monoton hiktetését, mint az óra ütemeinek szabály szerű zaját:

— Mi van — ki vagyok — mi van — hol vagyok — mi van?

Fenn a szénakazal tetején — válszolta valami, megálltam az ég és a föld között, nem tudok se föl, se le — a szénakazal tetején egy ember, aki nek nem lehet se fölfelé, se lefelé menni. Ezután valami hevítő félesség vágott át a szívem fölött — felismertem: levégőt kell szerezni magamnak!

Egy sötét, üres sarkon egy gyéren nislakoló lámpa állt. A szívem vadul vert, a karjaimat ráztam, rémület és izonyat fogott el. Valami kiáltott bennem:

— Küldj egy vaddisznót, egy vaddisznót küldj uram Isten, egy igazi vaddisznót! Különben...

S ekkor a sötétben valaki elhaladt mellettem, eléje ugrottam és agyonvertem azzal a kődarabbal, amit a zsebemből dugtam.

(Vége).

Müller Vilmos klinikai

RECIPERÖNYV 1929.

Ötödik kiadás. 1800 oldal. Két vaskos kötet

Száz professzor hatalmas együttes munkája: Az orvosképzés minden ágában a legtekélyesebbet nyújtja. Felöleli az orvostudomány legújabb eredményeit, hasonló szakmákat is több klinikáról ismerteti. Aki minden utat akar ismerni egy-egy bonyolultabb probléma kapcsán, amely a betegágnál fölmerül s több buvárnak, több klinikusnak véleményét akarja hallani, aki a mai finom aetologiai, biologiai és laboratóriumi kutatások alapján a betegségek praevencióját keresi, az a „Recipekönyv”-ben mindent megtalál, mert az az orvostudományok minden kérdését a leggondosabb körültekintéssel felölelő therapeutikus lexikonná fejlődött. Az orvostudomány egész területét teljesen átfogó műben megtalálja az orvos a teljes sebészeti, szemészeti, szülészeti műtétant, a mindennapos orthopédiai műtétet, pompás rajzokkal. A „Klinikai Recipekönyv” prospektusát és tartalomjegyzékét kérésre megküldjük.

A kétkötetes egész vászonba kötött mű ára 1900 le!

Megrendelhető, részletfizetésre is, az UJ KELET könyvosztályában.

HIRDESSZEN AZ UJ KELET-ben

KIADHIVATÁS
SZERKESZTÉS
ELŐTÁJÉKOZTATÁS
Egyes évek
Nagyvárada
1928. Novemb. 30.
* 5689

A
A leg
teleit
Tud

(Bucuresti-Bu
Uj Kelet tud.)
se mellett a ko
blómák megold
gyobb figyelem
gyalások folytat
gandáság legs
megoldására így
séges intézkedés
akkal összefügg
szombaton déle
előzők, Bratianu
miniszter, hogy
digi költségtérít
zel a hatálokozás
Adevarul a köv
A penzügymin
állapította, hogy
kapott kölcsönök
terheket raknak
talan tény, hogy
port 7 százaléko
ajánlotta fel, am
gadtak, még mi
nagyságát és a
lyanulát ismerték
hogy Bratianu V
szertü opció alap
nyon maradásán
hesszeshibát, a
pött a parlamen
nak összehívásár
kötum nem vol
Ugyancsak az
hogy a kölcsönfe
enyhőbbek közé
ralis kormány h
volna az állam i
egy tehát a gyul
opció pontjai sze
még akkor sem l
hárok az állam
haladnak az esed
get, hanem a mu
lett volna vinni
jára, amikor a k
rosszabbul sikerü
záfúzi, hogy Bra
tudta, mekkora s
ceptált és ennek
már szeptemberb
visszavonulásáról.
Az Adevarul,
hogy a liberális
felek mellett szó
tárgyalásoknak el
folytatásáról. rész
zal a nagyarányú
kultúrdion folyik a
spekulációt támog
is, hogy a nagyo
tok erre az időre
és ezért erősen an
valutákban, most
dezi magukat, n